

Gia ier suentermezi di han dabiars giuvenils nezegiau la schanza da prender investa dil Center da sanadad Puntreis a Mustér.

FOTO MAD

Investa el mintgadi da tgirunzas e tgirunzs

La tgrira da liunga durada – sco ella vegn savens basignada da cussadentas e cussadents en centers da sanadad – ei empau autra che la tgrira en spitals. A caschun dils dis dallas portas aviartas dattan rondun 30 casas da tgrira el Grischun quels dis investa el mintgadi da lavur.

SUSI ROTHMUND/FMR

«Nus dein investa ella casa e havein semtgau differents posts nua che visitaders e visitaders san empuar, sentir e scuvierer in ton dallas lavurs da mintgadi en nosa casa», declara *Gian Reto Nufer*, il meincasa dil Center da sanadad Puntreis a Mustér e caschun dalla viseta dalla FMR. Ier suentermezi di e questa sera arva la casa sias portas. Aschia possien ei intermediar il meglier co il mintgadi ella tgrira vesì ora. Ils hospis dalla casa Puntreis astgan per exempel trer en in vestgü che simulescha la vegliadetgna e sesentir dad in mument sin l'auter – silmeins corporalmein – sco la gronda part dallas passa 55 cussadentas e dils cussadents dalla casa da tgrira a Mustér. Vid in bratsch artificial pon ei far l'experientscha da prender saung ed ei astgan miserar il puls e la pressiuin. Ei survegnan denton era investa els mistregns dalla gastronomia che la casa porscha. Cun sia moda d'inscenar las spisas capescha il schefcuschi-

nier, *Famir Spescha*, senza dubi da far gust e marveglias sin dapl.

Nonstop alla tscherca

Sco il meincasa declara, ei il Center da sanadad Puntreis sco biars auters nonstop alla tscherca da persunal. «Il mument havein nus paucs quitaus che la generaziun giuvna muncass», declara Nufer leds. Ils mistregns dalla tgrira seigien variants e porschien massa puseivladads da sescolar vinavon era en universitads. Ella tgrira sappien persunas ambiziusas senza dubi far carriera. Las puseivladads da sescolar naven da l'assistenta da tgrira entochen tier gl'attest federal da qualificaziun ein d'anflar silla pagina www.puls-berufe.ch. Ella casa Puntreis empendan actualmeins duas persunas il mistregn dalla specialista da sanadad e duas da cuschinier. La stad entscheivan duas matas cuagl empendissadi dalla specialista da sanadad ed ina persuna sesolescha vinavon sco assistenta da sanadad.

La mort s'auda tier la veta

«Segir datti en nies mintgadi da lavur era causas meins bialas», conceda Gian Reto Nufer. Quellas possien ils biars denton s'imaginar aschia ch'ins stoppi buc exnum mussar ellas. El ei perschadui ch'ins mistregns dalla tgrira ein predestinai per persunas cun in grond cor pils concarstgauns: «Jeu smarvegliel adina puspei con datier che nosa glieud ella tgrira ei als cussadents. Ei neschchan relaziuns sinceras e cordialas, igl ei impressiuonnt.» La mort s'auda tier la veta ed aschia ein ruts conscients, che la casa da tgrira ei per la gronda part dallas cussadentas e dils cussadents la davosa staziun avon la mort. «Entras las relaziuns persunals dil persunal e dils cussadents ei il cumiau savens tut auters che sempel», declara il meincasa. Dominar, domineschien denton ils buns e bials muments e quei motiveschi da luvrar els mistregns dalla tgrira.

Ulteriuras informaziuns e program: www.langzeitpflege-gr.ch.

«Jeu sun bugen cheu per auters»

Il zercladur ha Livio Derungs da Danis ils examens finals da specialist da sanadad. Quei empendissadi da treis onns ha el fatg el Center da sanadad Puntreis a Mustér ella partiziun da demenza.

SUSI ROTHMUND/FMR

Suenter scola haveva *Livio Derungs* agnamentein tut auters plans e ha entschiet igl empendissadi d'installatur sanitar. Dus onns ha el fatg quella lavur, era denton buca propri ventirevels. Amits ed enconuschents enconuschian il giuven da 21 onns sco persuna survetscheivla che s'engascha bugen a favur dils concarstgauns. «Jeu sun bugen cheu per auters, perquei han amits ed amits manegiau ch'jeu dueigi midar vi tel secur dalla tgrira. Suenter in fuffergnadi ella casa Puntreis sun jeu sedeciudis per quella via che plai a mi fetg bein.»

Umens ella minoritad

Sco um eis el ella minoritad sco empendist da specialist da sanadad. En sia classa el Center da formaziun per la sanadad ed ils fatgs socials a Cuera ein mo el ed in consolar ensemem cun 18 dunnas. Sco Derungs di, ei quei ellas autras classas aunc pli extrem, en sis classas secattan numadamein sulet sis umens.

Engraziavel

A Livio Derungs plai il contact culla glieud, secapescha ch'ei entuorn cun senioras e seniors

Livio Derungs ha prest finiu igl empendissadi sco specialist da tgrira ella casa Puntreis.

FOTO SUSI ROTHMUND

seigi tut auter che cun glieud giuvna. «Jeu discuroel denton bugen cun nosas cussadentas e nos cussadents, savens raquentan ei da

pli baul e quei interessescha mei», di igl um giuven ch'ei dacuort daventaus bab d'ina poppa. El gida bugen ils concarstgauns e declara ch'ei vegni anavos fetg bia durant sia lavur. Cussadentas e cussadents seigien immens engraziavel ed apprezzieschien quei ch'ei fettschien per els. Ei seigi ina lavur che pretendi in grond send da responsabladad, dabi pazienza, concentraziun ed oravontut in grond cor aviert pils attempai.

Cumiau

Il pli fetg da morder han ils cumiaus dau a Livio Derungs. Entochen avon miez onn dumignavi el buca sul cor d'entrar en ina stanza nua ch'enzatgi eri mieri. Ir entuorn culla mort e prender cumiau s'auda denton era tier la scolaziun e perquei sa igl um empatie dir ussa: «Dapi miez onn saj jeu prender cumiau da nos morts. Quei s'auda vitier. Ils biars han ina fatscha contenta ed ins vesa ch'els ein stai leds d'astgar smurir.» E tgei fa il specialist da tgrira suenter gl'empendissadi? «Jeu less far enzargei tut auter, haver dapl temp per mia giuvna famiglia e haver liber las fins d'jamna. Perquei hai jeu decidu da daventar camiuinist», rispunda Livio Derungs beinsavend che las portas anavos ella tgrira restan aviartas.

TRIN

Chor mischedau e Chor dils Larischs

«Cantar, rir, selegnar», quei ei il motto dil Chor mischedau da Trin. Suenter in temps ruasseivel s'fuzza conta el puspei. Conform al motto exerciteschan, rian e selegnan els da tgrirar la cumionza. Sonda proxima envida il chor dil vitg a siu concert annual. La formaziun diregian dapi 2015 il per *Olga e Sergej Schmidt*. In'egliada el program da concert muossa ina gliesta pulpida. Il Chor mischedau da Trin seprenta denton buca persuls. Il Chor dils Larischs, fundaus 1970 da Gion Giuseppe Derungs e da Marcus Zarn, ei in chor viril profilau e da renum. Oz contan 24 umens in repertori variunt naven dallas canzuns popularas romontschas sur ovras sacralas tochen tier canzuns en auters lungatgs. Il schaner 2022 ha il giuven dirigent e cantatur *Christophe Baud* surpriu la biggetta. Il Chor dils Larischs presenta al concert communabel a Trin ina retscha d'enconuschents canzuns popularas, tocs ch'ins teidla adina bugen sco p. ex. «Lamur» da *Gion B. Casanova*, «Inceschantum» da Nuot Vonmoos e «Signore delle Cime» da Bepi de Marzi. Ils da Trin interpreteschian ina retscha canzuns russas e romontschas. (fmr/abc)

Il concert ei sonda, ils 2 d'avrel 2022, allas 20.00, ella halla plurivalenta a Trin.

MUSTÉR

Center per requirents d'asil vegn puspei aviarts

Sco quei che *Marcel Suter*, cau dil Uffeci per migraziun dil cantun Grischun, ha detg sin damonda dalla FMR, vegn il center per requirents d'asil egl anterior hotel Bellavista (Cucagna hostel) a Mustér aviarts quels dis. El ei staus serraus pli lung temps e duei survir ussa sco dimora per fugitivs dall'Ucraina. Il center ei en affittaziun dil cantun per diesch onns dapi igl empred d'avrel 2016. Avon sis onns eis el vegniu aviarts per dar albiert surtut a requirents d'asil dall'Eritrea, Siria ed Afganistan. Il baghetg porscha plaz a 75 persunas. (fmr/hh)

Il center per requirents d'asil egl anterior Cucagna hostel, avon hotel Bellavista a Mustér, vegn aviarts quels dis. FOTO HANS HUONDER

LAAX

Covid-19 ed il turissem

Cursera, ils 31 da mars 2022, ei a Laax Murschetg ina discussiun al podi cun representants dall'economia e politica. Il tema ei «Covid el turissem grischun». L'occurrenza ei en connex culla retscha da referats «rockstalks» ella sala Diva 1 dils Rocksresort. Maximalmeins 80 persunas han caschun da tedlar e silsuetter discutar culs referents al podi. Plaid e fatg dattan il sceglieger guvernativ *Marcus Caduff*, *Andreas Wieland*, CEO dalla Hamilton, *Markus Wolf*, CEO dalla grupp Arena Alva, sco era *Martin Bühler*, schef dil stab da crisa Covid-19. Il beinvegni fa *Reto Gurtner*, president dil cussegl d'administraziun dalla grupp Arena Alva. La discussiun entscheiva allas 18.00 e cuozza tochen las 20.00. Suenter envida l'Arena Alva agl apero. (fmr/abc)

STUSSAVGIA

Il Bergli da Valendau en la secunda runda

Questa sera pren la radunonza communal da Stussavgia probablamein la decisiun finala davart il niev concessiuari per la cava da gera Bergli denter Valendau e Versomi. Suenter che la radunonza ha igl auter vargu decidu da spustar la surdada da la concessiun ha la suprastanza communal decidu da tractandar aunc ina gada la fatschenta. Oz datti in conclus en dus pass: En in empred pass decida la radunonza da principi schebein ins vul far in contract da concessiun nu buca. Sche la radunonza decida a favur d' in niev contract, lu vegn ina da las treis interpresas offerentas a survegnir la concessiun. En concurrenza ein ina gruppa d'interpresas indigenas sco era las interpresas Montalta SA Glion e Candrian ensemem cun V.F. Cavigelli da Glion. En l'emprema runda haveva ina offerenta purschiu in milliun francs per il dretg da concessiun. (fmr/g)